

رازداری

امیر احمد شجاعی

رازداری

Ø مفهوم راز

Ø اهمیت

Ø دلایل افشای راز

Ø موارد نقض

Ø چالش ها

Ø موارد

تاریخچه

روایات شیعی: رازداری از تدبیر است و افشاء راز شدیداً نهی شده است.

بقراط: آنچه در حین انجام دادن حرفه‌ی خود و حتی خارج از آن درباره‌ی زندگی مردم خواهم دید یا خواهم شنید که نباید فاش شود، به هیچ‌کس نخواهم گفت زیرا این قبیل مطالب را باید به گنجینه‌ی اسرار سپرد.

اهوازی: طبیب باید راز بیماران را محفوظ دارد و از افشای سر آن‌ها به خودی و بیگانه و نزدیکان و دوران، دوری جوید چرا که بسیاری از بیماران، بیماری خود را از پدر و مادر و کسان خود مستور می‌دارند ولی آن را به طبیب می‌گویند پس طبیب باید از خود بیمار در کتمان بیماری دقت بیشتری کند

سوگندنامه‌ی پزشکی: من راز کسی را که مرا محرم اسرار خود دانسته همواره نگاه خواهم داشت

مفهوم راز

Ø راز یک گونه دارائی است و از جنس آگاهی و خبر است.

Ø جای راز در ذهن و ضمیر رازداران است و او کسی است که به راز آگاه می شود.

Ø مالکیت راز متعلق به صاحب راز است. اوست که تصمیم می گیرد آن آگاهی را به چه کسی بدهد.

Ø مالک راز می بایستی به قوانین و مصالح جامعه واقف باشد و آنها را بپذیرد.

اتونومی، سودمندی و عدم اضرار

بیمار، انسان است،

واجد همه کرامات انسانی و حقوق فراوان

از جمله این حقوق، حق مالکیت است و این است که دارائیش محفوظ بماند و بی دلیل استفاده نشود.

و ما وظیفه داریم به حقوق بیمار احترام بگذاریم و از آن حقوق پاسداری کنیم.

یکی از این حقوق اتونومی است

یکی طلب سود و منفعت اعم از مادی و معنوی

یکی دوری جستن از ضرر و آسیب

گاهی بیمار حق و منفعت خود را نمی داند و ما باید متذکر شویم

رازداری، وظیفه‌ای اخلاقی

Ø صیانت از حقوق بیمار، حق الناس.

Ø اعتماد بین پزشک و بیمار

Ø تحقق منفعت بیشتر برای بیمار از طریق مشارکت در درمان.

Ø جلوگیری از ضرر بیمار، از جمله :

ü انگ‌ها و صدمات اجتماعی جبران ناپذیر و تبعیض و بدبینی و . . (سلامت اجتماعی و روانی)

ü سوء استفاده از اطلاعات محرمانه توسط شرکت های بیمه و کارفرمایان

ü مذمت و بی آبرویی در نزد همکاران یا خانواده

رازداری وظیفه ای قانونی

قوانین جاری کشورهای مختلف.

ماده 648 ق.م. اسلامی:

اطبا و جراحان و ماماها و داروفروشان و کلیه کسانی که به مناسبت شغل یا حرفه خود محرم اسرار می شوند، هر گاه در غیر از موارد قانونی، اسرار مردم را افشا کنند،

به سه ماه و یک روز تا یک سال و یا به یک میلیون و پانصد هزار تا شش میلیون ریال جزای نقدی،

محکوم می شوند.

عوامل و دلایل افشای راز

- Ø جالب بودن موضوع (وجود بیماری در یک فرد مشهور شبیه هنرپیشه سینما و...)
- Ø نوشتن تشخیص بیماری بر بورد پرستاری
- Ø حین راندهای آموزشی
- Ø پرونده های موجود در بایگانی و پرونده های الکترونیکی، ارسال الکترونیکی داده ها
- Ø دوربین های مدار بسته
- Ø توسط خود بیمار
- Ø بخش اورژانس
- Ø حین مشاوره
- Ø قید تشخیص بیمار بر دفترچه
- Ø صدا کردن بیمار با تشخیص او
- Ø بی مبالاتی و سهل انگاری، جدی نگرفتن اهمیت موضوع و عدم احترام به حقوق بیمار (شایع ترین دلیل)

افشای موجه راز

- Ø رضایت بیمار، از تعارفات و اکراه به دور باشد.
- Ø منفعت بیمار
- Ø مصلحت جامعه و دیگران
- Ø احتمال صدمه به بیمار یا دیگران (کودک آزاری و ...)
- Ø دستور دادگاه
- Ø الزامات قانونی (تولد، بیماریهای عفونی و یا واگیر، سقط، بیماری شغلی، اعتیاد، احضار پزشک به دادگاه، تیر و تفنگ و نزاع مسلحانه)
- Ø ماهیت راز به گونه‌ای باشد که افشای آن برای برخی افراد ضروری باشد مانند مشاوره بیمار با پزشکان دیگر و ...

چالش ها

Ø کادر پزشکی گاهی بین وجوب و حرمت افشای اسرار دچار تردیدی می شوند. بدین معنا که افشای اسرار

مصدق کار حرام است و جلوگیری از خطرات جامعه و دیگران واجب است.

Ø بنابراین کادر پزشکی باید بررسی کنند که مصلحت و ملاک در کدام یک قوی تر است و بین اهم و مهم،

اهم را برای اجرا انتخاب کند.

Ø و اگر اهم را کشف نکنند، رازداری مقدم است، و باید به آن عمل کنند.

رازداری در پژوهش

کشف مواردی که گرچه مربوط به بیمار است، اما راز او نیست. و قرار نیست راز او باشد.

ژن ابتلا به بیماری هانتینگتون.

فراخواندن بیمار به محلی خاص یا در موقعی خاص و در جمع عده‌ای خاص.

تماس تلفنی با بیمار

بررسی برخی ضایعات در ورزشکاران

رازداری

q مورد 1

Øمرد 32 ساله که چند سال قبل اعتیاد خود را ترک نموده است و اخیراً ازدواج نموده هنگام اهداء خون

متوجه شده HIV مثبت می باشد و جهت درمان بیماری خود به شما مراجعه می نماید ، علیرغم

توضیحات شما در مورد خطر ابتلای همسر وی ، او شدیداً با اینکه همسرش از بیماری اش مطلع شود

مخالفت می نماید . وظیفه حرفه ای شما چیست؟

Øآیا لازم است رازدار بیمار خود باشیم؟

رازداری

مورد 2

خانم س 18 ساله بسیار مصمم است که یک کلیه به پدر خود آقای پ اهدا کند. آقای پنجاه ساله به علت پلی سیستیک کلیه به مدت 6 ماه تحت دیالیز بوده ولی دیگر قادر به ادامه دیالیز نمی باشد. مدت زمانی که برای بدست آوردن یک کلیه باید صرف کند 4 تا 5 سال است. در هر صورت ترانسپلنت تازه موفقیت بیشتری دارد. در جریان آزمایشات روتین و تست HLA تیم پزشکی متوجه می شوند که این دونفر نمی توانند رابطه پدر و فرزندی داشته باشند

رازداری

q سایر موارد مشابه

- Ø همسر بیمار اصرار در دانستن بیماری همسرش دارد.
- Ø خانواده‌ای برای ازدواج پسرشان از پزشک تحقیق می‌کنند
- Ø پزشک خطایی مرتکب شده و خانواده سؤال می‌کنند.
- Ø بردن بیمار به سالن کنفرانس و در حضور تعداد زیادی حضار...
- Ø پزشک برای انجام سریعتر سزارین به خلاف واقع ضربان قلب بیمار را بالا می‌نویسد تا زودتر انجام دهد
- Ø پزشک متوجه رابطه نامشروع خانمی می‌شود و همسرش دلیل تالاسمی را می‌پرسد
- Ø پزشک مورد سؤال پلیس قرار گرفته و از بیماری بیمارشان ...